

GORENJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za Nemčijo 4 marke, za Ameriko 2 dolarja. Posamezne številke po 10 vin. — Na naročbe brez naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnštvo je v hiši št. 173. — Izdajatelj: Tiskovno društvo v Kranju. — Odgovorni urednik: Lavoslav Novak — Rokopisi naj se ne pošiljajo prepozno.

Izhaja vsak petek
: ob petih zvečer :

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila nič plačuje za pet-vrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravnštvo naj se blagovoljivo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Svetovna vojna.

Odločitev se bliža na treh straneh. - Afganistan in Perzija proti Rusiji in Angliji. - Italija pripravljena.

Avstrija — Rusija.

Odkar sta avstro-ogrsko in nemška vojska začeli skupno nastopati proti Rusu, so se ruske čete začele umikati na obeh straneh Visle. Močna ruska kavalerija je bila pač že prodrla do Biecza, ki leži 40 km južno od Tarnova, pa je bila od naših razpršena. Severno od Visle so zvezne armade pregnale več sovražnih kavalerijskih divizij. Gotovo je ruska artilerija hotela naši armadi odrezati dovažanje potrebščin, a se ji ta naklep ni posrečil. — Neki bosenski polk je na severnem bojišču vjel tri visoke ruske častnike. Med njimi je tudi poveljnik nekega ruskega vojnega zbora.

V Lvovu so Rusi zaplenili slavno knjižnico Osolinskega ter so odpeljali knjige in zgodovinske predmete v Petrograd. Ta knjižnica obsega 142.000 knjig in mnogo rokopisov in listin, ki so važni za poljsko zgodovino. — Utonil je v Visli poljski zgodovinar Krynicki, ki je kot častnik poljske legije iskal ob reki pripravnega kraja za prehod svoje čete.

Rusi so dovolili nekaterim vjetnikom, ki so doma z Ogrskega, da so smeli domov pisati. V teh pismih se vjetniki hvalijo, da Rusi čedno ravnaajo ž njimi. Tudi posredovalnica avstrijskega Rdečega križa dela na to, da bi smeli vjetniki svojim ljudem dopisovati.

Padel je dne 15. septembra na bojnem polju kršč. soc. državni poslanec Franc Fuchs, ki je bil urednik lista „Katholische Arbeiter Zeitung“ v Lincu.

Varšavski gubernator general Turpin je ukazal zapreti varšavskega višjega policijskega mojstra Mayerja, ki se je dal podkupiti od raznih vojaških dobaviteljev z 200.000 rublji. Zaprlji so tudi predsednika varšavskega državnega gledališča Mališena, ki je gledališki blagajni pomeveril pol milijona rubljev.

Rusi so odvedli grško-katoliškega nadškofa v Lvovu, grofa Szeptyckega, v Nižni Novgorod. Grof Szeptycki je rodom Poljak. Delal je pa med unijatskimi Rusini proti ruski propagandi, zato je bil Rusom na potu. Ko so Rusi prihajali, Lvova ni hotel zapustiti, četudi so mu prijatelji svetovali, da naj beži.

Rusija pošilja vjetnike v Minsk in Smolensk. Mestni ležita ob železnici od Varšave proti Moskvi. V Kranj je došlo pismo od nekega vjetnika iz Rusije.

Grofa Tarnowskega, člana avstrijske gospodske zbornice, so Rusi kot talnika zaprili v njegovem gradu Dzikocsu.

Druga dunajska poljska legija je dne 27. septembra odpotovala v Krakov. Dunajčani so jo prijazno pozdravljali.

Turki v pokrajinah ob Črnem morju se nečejo pokoriti ukazu ruske vlade, da bi šli v vojsko, vlada je zato dva turška veljaka zaprla. To je prebivalce zelo razburilo. Ruska vlada je poslala svojega vojnega ministra Suhomlinova, ki je popustil ministrstvo, kot guvernerja na Kavkaz, da bo krotil ondotna ljudstva.

Rusi čez Karpate. Karpate so visoko gorovje med Ogrsko in Galicijo. Raztega se to gorovje proti Moravi in Sleziji in doli v Bukovino in Romunijo. Vrhovi Karpatov imajo 600 do 2000 m višine, sedla so pa 600 do 1000 m visoka. Najvišji vrh je Visoka Tatra. Na gališko stran so hribovi strmi, na ogrsko stran pa prehajajo v dolge doline. Rusi so prišli čez prelaz Uzok, ki je težko dostopen in 889 m visok. Tu drži železnica iz Ungvara na Ogrskem do gališkega mesta Turka in do Sambora. Potem so prišli Rusi iz Strija čez prelaz Torony, ki je 941 m visok in od Uzoka oddaljen 50 km. Naše čete so zadrževale prodirajočega sovražnika. Gredo pa našim večje bojne sile na pomoč.

Od druge strani se poroča: Ruski kozaki so na treh krajih, v širjavi 150 km, udarili čez Karpate na Ogrsko. Pri Körösmező je bil boj. Ta kraj leži na Ogrskem ob železnični progi Marmaros-Sziget-Stanislaw, med gorama Črna Kleva (1773 m) in Petroš (2022 m), in je oddaljen od gališke meje 10 km. Potem je bil boj pri Ökörmező v dolini reke Nagy Ag, ki se izliva v Tiso; ta kraj je od gališke meje oddaljen 20 km. Bil je boj z Rusi tudi pri Csontosu in Fenyevölgy ob železniški progi, ki drži iz Ungvara čez prelaz Uzok v gališko mesto Sambor. Prvi kraj je od gališke meje 30, drugi pa 15 km oddaljen. Rusi so potrgali telegraf in poškodovali železniško progo. Ogrske čete so jih z veliko hrabrostjo ustavile. Tako Rusi niso dosegli namena, ko so z vskokom v Ogrsko hoteli napraviti zmedo med ondi snujočimi se novimi polki in ostrašiti prebivalstvo.

Naše čete so pri prelazu Uzok zapodile Ruse nazaj. Rusi so imeli velike izgube. V komitatu Ungvar ni nobenega Rusa več.

General Auffenberg je nevarno obolel.

Avstrija — Srbija.

Naše čete so šle pri Zvorniku čez Drino in prišle do Jagodine planine. Tu se je pričel srđit boj z Srbi, ki je trajal osem dni. To ozemlje spada med težavne, a strateško zelo važne kraje, kajti vrhovi gora segajo od 700 do 1000 m višine in so skaloviti in strmi. Srbi so imeli v začetku to ugodnost, da poznajo vsako stezo in vsak grm in da so imeli svoje postojanke na višinah. Tudi imajo Srbi navado, da se nagloma razprše in pucajo izza skalovja. Vendar je naša junaška armada premagala Srbe, ki so imeli velikanske izgube, in je zasedla vso planino. Srbi so morali na mestu pustiti več topov in bežati proti Krupanju, kamor so jim naši sledili. Pohod z vrhov proti dolini je bil za naše dokaj ložji, kakor prej, ko so lezli navzgor.

Avstrijske čete so prekoračile ne-le Drino, ampak tudi Savo. Vse stoje na srbskem ozemlju in se vzdržujejo proti neprestanim trdovratnim srbskim napadom na postojankah, katere so si osvojile v krvavih bojih. Ti napadi se vedno končavajo z znatnimi izgubami sovražnikov. V zadnjih bojih so naši zaplenili 14 topov in več strojnih pušk. Vjeli so veliko Srbov in k nam je priteklo tudi mnogo srbskih vojaških beguncev.

Srbska šumadijska divizija, ki je namesto timoške zadnje dni šla v boj, je imela velike izgube.

Srbi in Črnogorci so mogli napraviti vpad v ozemlje pri Sandžaku, ker ondi ni bilo nič naših čet. Nemudoma se je odredilo vse potrebno, da se ti kraji očistijo sovražnika.

Avstrija — Črnogora.

Po bojih, katere so imeli naši ob meji Črne Gore, so se med mrtvimi sovražniki poleg Črnogorcev našli tudi Francozi. To so bili tisti francoski vojaki, ki so še nedavno z našimi vojaki skupaj stali na straži v Skadru, pa po napovedani vojni odšli v Črno Goro med naše sovražnike.

Nemčija — Rusija.

Nemške čete so obkolile Osovec in krogle iz težkih topov že padajo na malo trdnjavo. Ko si osvoje to trdnjavo, pojdejo Nemci proti Bjelostoku. Pri Suvalkih tudi napredujejo nemške čete proti reki Njemen, ob kateri ležita veliki trdnjavi Kovno in Grodno.

Ruski poizkusi, z napadi čez reko Njemen vzeti zopet gubernijo Suvalki, so izpodleteli.

Vzhodno Prusijo so bili za nekaj časa dobili Rusi v pest. Zasedli so 67 mest in 2600 vasi. Prebivalcev je bilo v teh krajih 2 1/4 milijona, pa jih je nad en milijon pobegnilo proti zapadu. Živina je bila vredna 430 milijonov mark, a so Rusi vzeli tega več kot četrtino. Pri posestvih je škoda za par milijard. Ko so pa Nemci zmagali, je ruska armada imela grozovite škode. V Mazurskih jezerih je bilo pokončanih 159.000 Rusov, veliko je bilo pa ubitih in vjetih. Nemčija ima sedaj v Vzhodni Prusiji zbranih že 11 armadnih zborov, okoli 600.000 mož.

Neka ruska oklopna križarica je nasedla pri Badtischportu.

Nemčija — Francoska.

Najstrašnejša bitka se bje že tri tedne med Nemci in Francozi ob reki Aisne. Francozov je bilo doslej 100.000 ranjenih. Treba je bilo 170 vlakov, da so odpeljali ranjence. Pri Verdunu so Nemci nekoliko napredovali in na desnem krilu so zmagovito zavrnili silovit napad Francozov in Angležev. — Pri Maubeugu je padel general Steinmetz, ki je premagal trdnjavo z 42 centimetarskimi topovi. Pokopali so ga v Mainzu v rodbinsko rako.

Nemčija — Belgija.

Dne 29. septembra so Nemci zasedli Mecheln (Malines) in so začeli z našimi težkimi, 42 centimeterskimi topovi oblegati Antwerpen.

Belgijski kralj se je peljal v avtomobilu nadzorovat utrdbe okoli Antwerpna. Šofer ga je proti njegovi volji peljal naravnost proti nemškim postojankam. Ko je kralj spoznal, da ga šofer hoče izdati, je potegnil revolver in šoferja ustrelil.

Angleška.

Kakor Kanada, pošilja tudi angleška kolonija Nova Zelandija čete Angležem na pomoč. Pod orožje si upa spraviti okoli 50 tisoč mož.

Angleži se še ne morejo potolažiti, da je nemški podmorski čoln „U 9“ potopil tri njihove oklopne križarice. Zahtevali so, da naj se posadi vse ministrstvo na zatožno klop.

Nemci bi radi šli z vojsko na Angleško. Neki trgovec je obljubil 30.000 mark nagrade nemškemu vojaku, ki bi prvi stopil oborožen na angleško zemljo.

Italija.

Velik shod organiziranih katoličanov v Milanu se je izrekel za nevtralnost Italije. Istotako so se izrekli tudi socialisti in sindikalisti. — Na Dunaj je italijanska vlada poslala novega vojaškega atašēja majorja Telinija.

Italijani so se baje zelo razburili, ker so Nemci poškodovali krasno stolno cerkev v Reimsu. Ko bi socialisti v Italiji ne bili sklenili, da hočejo ostati nevtralni, bi bilo to razburjenje imelo posledice.

Francozi so nabirali na Italijanskem prostovoljce za svojo armado. Veliko se jih je oglašilo. Italijanska vlada je to nabiranje prostovoljcev za Francijo ustavila.

Čete mladih pristašev republikanske stranke so pred kratkim odpotovale iz Imole, Faenze in Bologne. Italijanska vlada je izdala strog ukaz, da se morajo te čete na meji aretirati.

Italija oborožena. V Italiji so poklicani pod orožje letniki 1892 in 1893 v navadnem obsegu in, odkar se je pričela evropska vojna, tudi letniki 1889 do 1891. Letniki 1894 so sklicani za mesec oktober namesto za december. Ta razred so rekruti, ki se bodo na novo izvežbali. Pričakuje se kraljevi dekret, ki bo sklical pod orožje pet letnikov rezervistov, namreč od leta 1884 do 1888. S tem je sklicana vsa italijanska aktivna armada prve linije.

Romunija.

Kralj Karol leži že par tednov bolan v postelji in le malo vživa. Bolan je na jetrih in napada ga tudi krč v želodcu. — Romunski listi zahtevajo, da naj se Romunija pridruži trozvezi.

Albanija.

Grki so zasedli Berat in razvili na trdnjavi grško zastavo. Brzjavna zveza med Beratom in Valono je pretrgana. V Tirani so Albanci imeli skupščino, na kateri so se izjavili proti temu, da bi se vrnil Essad paša in postal knez.

Turčija.

Turčija je zaprla Dardanele z minami, tako da skozi ne more nobena ladja. V Turčiji so obdavčili vse tujce. — Turška vlada je prepovedala italijanskemu parniku „Sardegna“ iti skozi Dardanele, ker je parnik vozil 400 Rusov, ki so se vračali iz Francoske in Švice domov.

Egipet.

Angleška vlada je poslala egiptovskemu kedu ultimatum, da mora v 48. urah zapustiti Carigrad.

Perzija.

Perzija postaja Rusiji vedno bolj sovražna. Vrhili so se že boji med Rusi in Perzi. Rusi se umikajo iz Perzije. Odstavljen je generalni guverner Sanaskau, ki je držal z Rusi. Na njegovo mesto je imenovan mlajši šahov brat prestolonaslednik.

Afganistan.

Tudi Afganistan je nastopil proti Rusiji. Emir je poslal na turkeštansko mejo 180 tisoč mož. Ob meji se že vrše boji.

Emir Afganistana je zbral 400.000 rednih vojakov in njegov brat, ki je za poveljnika, pelje čete proti angleški Indiji. Pod poveljstvom prestolonaslednika pa koraka 300.000 mož proti Rusiji.

Japonska.

Neki japonski zrakoplovec je vrgel bombo v zaliv Kiau-Čau in je poškodoval neko nemško bojno ladjo.

Srbi v Zemunu. Po ovaduhih so Srbi izvedeli, da so naše čete odšle iz mesta. Prišel je srbski princ Jurij na čelu vojske v Zemun. Imel je na trgu govor, v katerem je rekel, da je Zemun predmestje Belgrada in da se v prihodnje zveže z bodočim glavnim mestom „velike Srbije“. Oropali so Srbi neko trgovino in vzeli nekemu zdravniku avtomobil, drugače niso naredili škode. Srbski častniki so obedovali v hotelu „Central“. Za župana v Zemunu so Srbi postavili nekega lekarnarja. Ko so čez par dni prišli naši vojaki, so Srbi brž zapustili mesto in zbežali nazaj čez

Savo. Vsi pa niso srečno prišli čez reko, ker so naši monitorji kmalu porušili most in je vsled tega mnogo Srbov utonilo.

Boj pri Sjenjavi. Prehod čez reko San pri Sjenjavi so branili trije bataljoni pešcev, tri baterije in nekaj kavalerije. Ker so ti bojno črto zelo raztegnili, so Rusi menili, da stoji tu več polkov. Tri dni je trajala bitka. Rusi so nagnali skupaj dva vojna zbor in pripeljali težke topove kakor za veliko bitko. Naši so bili že prej položili mine pod leseni most. Ko je nekaj Rusov prišlo čez most, je zletel most v zrak. To je napravilo med Rusi grozno zmedo. Kar je bilo Rusov na mostu in okoli njega, so bili vsi mrtvi. Iz dobrih pozicij so potem streljali naši na Ruse s topovi in strojnimi puškami in so jih veliko pobili. Po Sanu je plulo mnogo Rusov. Vas Sjenjava je zgorela.

Francosko brodovje v Jadranskem morju. Dne 19. septembra se je 15 velikih francoskih ladij približalo utrdbam pred Kotorom. Ker je bila megla, so prišle do 6 km od obali. V tem trenutku so padli nanje strelji iz naših utrd, s Kobile, Ljuštice in Mamule. Kanonada je trajala en četrt ure. Okoli 20 granat je zadelo neko veliko francosko ladjo in ji posnelo vseh šest dimnikov. Tudi dve drugi ladji sta bili znatno poškodovani. Francoski strelji so večinoma padali v morje in niso na kotorskih utrdbah napravili skoro nobene škode. Imeli smo 4 ranjene. Francozi so z bombardiranjem hoteli razdejati radio-telegrafsko postajo na Ljušnici, pa se jim ni posrečilo. — Potem je prišlo francosko brodovje pred Vis. Izprožilo je kakih 30 strelcev na neko stražnico in jo je razdejalo. Prišli so Francozi tudi na breg in neke malenkosti pobrali. — Del brodovja je prišel tudi pred Solto, otok pri Braču. Neki italijanski parnik, ki je tja priplul so Francozi ustavili in preiskali. — Pri Pelagružu so Francozi streljali na avstrijske stražnike. Potem je brodovje izginilo. — Neki naš drednot je srečal v Jadranskem morju francosko križarico „Grey“. Križarica je začela streljati in drednot je odgovoril. Naša ladja je sovražni ladji razbila kotel in je mogla uiti le, ko so ji tri torpedovke prišle na pomoč.

Radeckijeva koračnica v Maubeuge. Pred francosko trdnjavo Maubeuge so grmeli avstrijski 42 centimeterski topovi. Trdnjava se je udala in 48.000 Francozov so Nemci odpeljali kot vjetnike. Ko so potem Nemci in Avstriji vkorakali in trdnjavo, jim je godba zaigrala Radeckijeva koračnica. Nemci so z avstrijsko koračnico hoteli našim priznati zasluge pri zmagi trdnjave. Nemcev in avstrijcev, ki so trdnjavo oblegali, je bilo le 10.000. Ko bi si bili Francozi upali napraviti izpade in Nemce prijeti pred mestom, bi jih bili lahko premagali. To je dokaz, da trdnjave, če ima nasprotnik velike topove, nič ne pripomorejo k zmagi, ampak jo le ovirajo.

Angleška zvičajnost. Letos malo prej, preden se je pričela vojna, je prišla angleška mornarica z Malte na obisk v Trst, Polo in Reko. Naši so seveda sladkim in prijaznim Angležem to in ono pokazali, ker si niso mogli misliti, da bode v kratkem času ravno ta mornarica kot sovražnica Avstrije brodarila v Jadranskem morju. Ko so si Angleži ogledali naše luke, je bil kmalu nato ogled vse angleške mornarice v Spitheagu, kar dokazuje zahrbtnost angleškega značaja.

38.000 železnih križcev v znak hrabrosti je bilo doslej razdeljenih med nemško armado.

Romuni niso dovolili Rusom, da bi pošiljali svoje čete skoz Romunijo Srbom na pomoč.

Romunija je prenehala za nekaj časa izvažati žito v Avstrijo in Nemčijo.

Na Balkanu zopet vse vre. Turčijo vedno bolj mika, da bi napovedala Grčiji vojno. Enever paša je odpotoval v Berlin.

Med Bolgarijo in Srbijo je napetost vedno hujša. Bolgari v Macedoniji se puntajo in se branijo iti s Srbi skupaj na vojsko. Srbi jih pa siloma krotijo, na vojsko gonijo in postavljajo v prvi ogenj.

V Švici so zaprli dve Rusinji, nihilistki, ker sta nabirali prostovoljce za boj proti Rusiji.

Španija. Angleži so zaplenili v dveh ladjedelnih španske vojne ladje, ki so bile v delu.

V Meksikanskem zalivu je neko nemško bojno ladjo po hudem boju potopila angleška križarica.

Nemška križarica „Emden“ razdeva in požiga mesta v Indiji. Prikazala se je po noči pri Madrasu in je s strelji zažgala dve veliki zalogi olja. Potem je ladja, ko so pogasili na njej luči, odplula.

Na otoku Nauru v Velikem morju je bila razdejana nemška telegrafska postaja.

Italijani v Afriki. Se vedno se morajo boriti Italijani v Cirenaiki z vstaši. Nedavno je tisoč dobro organiziranih vstašev, ki so imeli tudi topove, napadlo Italijane južno od Sloute. Polkovnik Latini je imel dosti opraviti, da jih je premagal z bajonetnim naskokom. Beduini so imeli 118 mrtvih. Ko so se Italijani vračali v svoj tabor, so jih vstaši zopet napadli.

Francija in vojska. Menda je tudi Francija, kakor Rusija, hotela vojno izzvati. Na letošnjem eharističnem kongresu v Lurdu je do kazal hrvaškemu duhovniku neki francoski župnik, da bo v kratkem vojna z Nemčijo, ker Francoska na vshodni meji nervozno hiti utrjevati strateško važne točke in pomnožuje posadke v trdnjavah. V Verdunu n. pr. je bila par mesecev pred izbruhom vojne pomnožena posadka od 10 na 40 tisoč mož.

Južna Afrika. General Botha, ministrski predsednik južnoafriške Unije, je na nekem shodu nagovoril prebivalce Unije, da naj grejo na pomoč Angležem. Čete Unije so se precej oborožile.

Zahodnja Afrika. Zaliv Lüderitz so 19. septembra zasedle južnoafriške čete. Nemška posadka je bila dan poprej razrušila železniško progo in brezlično postajo, potem se pa umaknila.

V Novi Gvineji so avstralske čete zasedle luko Friderik Viljem, kjer je sedež vlade nemške Nove Gvineje, in so razvili angleško zastavo.

Kolera v Avstriji. Kolera se je oglašila na Dunaju, v Žiškovem na Češkem in Tišinu v Šleziji. Zanesle so jo tja z bojišča došle osebe. V Budimpešti so zasledili 8 slučajev in zunaj na deželi 11 slučajev kolere. — Obeta se pa tudi kuga, ki razsaja že na Japonskem, v Indiji in v Egiptu. Ker Angleška pošilja odondod v Evropo vojake, je prav mogoče, da strašna kuga obišče tudi naše kraje.

NOVIČAR.

Za cesarjev god. Vsakdo nōsi vidno na god Njega Veličanstva cesarja, 4. oktobra, oficijelni patriotski znak! Čisti donos je namenjen v dobrodelne svrhe za preskrbo bolnih in ranjenih vojakov, za sirote padlih, za rodbine poklicanih in za naše vojake v bojni vrsti. Nihče naj ne zavrne ponujeni mu znak in vsakdo naj 4. oktobra po možnosti s primernim darom v omenjene svrhe dokumentira svoje patriotsko čuvstvanje. Darove sprejemajo v to naprošene dame, županstva, župni uradi in okrajno glavarstvo.

Ekscelenca dr. Mihael Napotnik je praznoval dne 29. septembra 25 letnico svojega škofovanja v lavantinski škofiji. Naj božja previdnost še dolgo ohrani našim štajerskim bratom dr. Napotnika, ki z besedo in s peresom goreče oznanjuje in brani katoliško resnico.

Nova odlikovanja. Avstrijski cesar je izdal povelje, da se ustanovita dva nova razreda vojaškega zaslužnega križa.

Zofija Hohenberg, hčerka pok. prestolonaslednika, je razodela dobro srce svoje matere s sledečim pismom na bivšega slugo visoke obitelji, Emanuela Raka: „Izvedeli smo, da si ranjen v trdnjavski bolnici št. 2 (v Boki Kotorski), pa prosimo Boga, da Ti da dobro posteljo in da Te ne boli ter kmalu okrevaš.“ K pismu je priložila sliko cele družine.

Osebna vest. Cesar je imenoval č. g. Leopolda Turšiča, kaplana v Št. Vidu nad Ljubljano, za c. kr. vojnega kurata v rezervi pri domobranskem polku št. 5.

Odlikovana usmiljenka. V Ljubljani so z veliko slovesnostjo pripeli v justični palači usmiljeni sestri Mariji Tomec srebrni zaslužni križec s krono, katerega ji je podelil cesar za dolgoletno zvesto opravljanje poslov v ljubljanski sirotišnici.

Karol vitez Skoda, ki je vžil naše velike topove, je bil od cesarja v Schönbrunnu sprejet v posebni avdienci. Prinesel je cesarju modele od onih topov, ki tako izvrstno delujejo pri podiranju belgijskih in francoskih trdnjav.

G. stotnik Kleinoscheg, ki po letu večkrat biva v Prevoljah pri Kranju, ker je oženjen z Recherjevo, je bil v bojih s Srbi ranjen na roki. Ko so ga obvezovali, je priletel šrapnel in ga je ranil na prsih. Nato so ga Srbi vjeli in biva sedaj na Srbskem v vjetništvu.

Avtomobil ponesrečil. Avtomobilu, ki je vozil iz Železnikov v Škofjo Loko, se je v nekem klancu, ko je vozil v Ljubljano, utrgala zavora. Avtomobil je z vso silo pognalo navzdol in se je razbil. Sedem oseb, ki so v njem sedele, je bilo precej poškodovanih.

«Ilustrirani Glasnik». Kdor še nima tega lepega lista, naj ga hitro naroči. Ne bo mu žal!

Korporal Alojzija Falica se imenuje junška Hrvatca iz Petrinja, ki se vojskuje med našimi vojaki v Galiciji. Loči se v opravi od mož samo po širokih hlačah.

Beguni iz Galicije. Iz Lvova je prišlo zelo mnogo Poljakov in Rusinov v Krakov. Med njimi je bilo tudi na stotine židov. Židje so namenjeni ostati na Dunaju, Poljaki in Rusini pa v naših južnih krajih. Beguncev iz Galicije je sedaj na Kranjskem 2600. V nekaterih krajih pridno pomagajo našim ljudem pri delu. Usmiljenja so vredni, ker so veliko žrtvovali za domovino. — Cesar je daroval za begunce iz Galicije in Bukovine 20.000 K. — Beguncev je 300.000.

V proslavo godu Njegovega Veličanstva se bodo jutri zvečer v Kranju izobesile zastave.

Pohvala kranjskih alpincev. Podpolkovnik 27. bramborskega pešpolka g. Brückner, ki je bil na severnem bojišču ranjen od šrapnela in se zdravi v Ljubljani, je te dni obiskal kranjskega deželnega glavarja dr. Šusteršiča. Pri tej priliki ni mogel prehaliti občudovanja vrednega junaštva in olikanega vedenja kranjskih alpincev. Omenil je tudi, da zgube nikakor niso tako hude, kakor se je govorilo.

Poljske šole na Kranjskem. Kjer pribegli Poljaki in Rusini na Kranjskem bivajo v večjem številu, se bodo osnovala za otroke šole v njihovem jeziku. Tako se je že ustanovila poljska šola v Leskovcu pri Krškem.

Moratorij se je sicer podaljšal, vendar pa se morajo nekateri dolgovi plačati. Do 14. oktobra se mora plačati ena četrtnina dolga, najmanj pa znesek 100 K za obrestmi cele tirjatve in posttranskimi pristojbinami, ako je bilo doslej plačilo te tirjatve do 30. septembra odgodeno. Plačilo ostalih treh četrtin se podaljša, če tirjatev zapade v oktobru ali novembru, za 61 dni. V hranilnicah, izvemšji rajfajznovke, se morajo mesečno izplačevati po 2% (najmanj 100 K) dne 1. avgusta 1914 vložene vsote, na starejše vloge, ki znašajo nad 2000 K, se sme zahtevati do 40% povračila za poravnavo obveznosti.

Zloglasni major Tankosič, ki je izročil morilcem pok. prestolonaslednika revolverje, je bil ubit v bojih ob srbski meji.

Nemških turnarjev je v nemški vojski 600.000 mož.

Sveta popotnica donesena v areoplanu. V nemški vojski je mlad častnik ležal na smrtni postelji. Prosil je za duhovna, a nobenega ni bilo dobiti blizu. Neki zrakoplovec je zletel z areoplanom po duhovna, ki se je pripeljal po zraku z Najsvetejšim in previdel umirajočega častnika. Potem je duhoven odplul v svojo župnijo.

Boj v zraku. Ruski zrakoplovec Nesterov in neki avstrijski pilot sta imela v zraku boj, v višini 1000 m. Oba zrakoplova sta padla na zemljo in oba moža sta obležala mrtva.

Poziv, zadevajoč zglasitev v domači ali v drugi privatni oskrbi se nahajajočih, ranjenih ali bolnih vojakov moštva, ki še nimajo dopustnice. (Urlaubsschein). V domači ali v drugi privatni oskrbi se nahajajoči, ranjeni in bolni vojaki moštva, ki nimajo dopustnice, se morajo nemudoma zgledati pri občinskem uradu njihovega bivališča. Zgledati se morajo osebno. Le tedaj, če bi to bilo nemogoče vsled ran ali bolezni, se smejo zgledati pismeno ali po posredovalcu. Pri vsaki zgleditvi je navesti sledeče podatke: Sarža, ime in priimek, četno krdelo (zavod), pododdelek, naborni letnik (pri črnovojnikih: rojstno leto), domovinstvo, natančni naslov (stanovanje), čas odpusta (oddaje) v zasebno oskrbo. C. kr. okrajno glavarstvo v Kranju, dne 29. septembra 1914.

Razglas. Na podlagi poziva se zglašuje, ako še niso ozdraveli, naj županstvo podučiti, da jim bo v kratkem poslan dopustni list, da je pa tudi samo ob sebi umljivo, da oni ne glede na čas, za kateri se glasi, dopustni list, takoj potem, ko so ozdraveli, odrinejo k vojakom pomagat svojim v boju stoječim tovarišem. One, ki so med tem časom že ozdraveli, je nakazati, da takoj odrinejo k vojakom. Odriniti je vedno k dotični najbližji vojaški razvidnostni oblasti. Odriniti morajo torej: Pripadniki stalne armade kakor tudi domobranci in črnovojniki, ki so dodeljeni pri kakem krdelu ali zavodu stalne armade, k najbližjemu c. in kr. dopolnilnemu okrajnemu poveljstvu, domobranci in črnovojniki, ki so dodeljeni pri kakem c. kr. ali kr. ogr. krdelu ali zavodu, k najbližjemu c. kr. domobranskemu dopolnilnemu okrajnemu poveljstvu; črnovojniki, ki so pridržani pri c. kr. ogrskem črnovojništvu, pa k najbližjemu c. kr. črnovojnemu poveljstvu.

Prosimo, da se poravna naročnina za „Goroujea“.

Za črnovojnike.

V prvi polovici meseca oktobra 1914 se vrši pri vseh c. kr. domobrantskih dopolnitvenih poveljstvih pred posebnimi zbiralnimi komisijami izbiranje (Musterung) vseh v letih 1892, 1893 in 1894 rojenih, črni vojski podvrženih oseb, in sicer za Kranjsko za politične okraje Radovljica, Kočevje, Krško, Novo mesto, Litija, Ljubljanska okolica, Kranj, Kamnik, mesto Ljubljana in Črnomelj v Ljubljani, za politična okraja Logatec in Postojna pa na Opčini nad Trstom. V svrhu proste voznje na železnici iz bivališča na kraj te izbiralne komisije in nazaj dobe dotične, črni vojski podvržene osebe pri občinskih uradih posebne črnovojniške legitimacijske liste, in sicer, oni, ki ne bivajo v domači občini na vsak način, v domači občini bivajoči pa samo na posebno prošnjo. Oni, kateri se pri izbiranju spoznajo kot „sposobni za črno-vojniško službo z orožjem“, imajo s tem legitimacijskim listom še pravico do tretje proste voznje na železnici in

sicer iz njihovega bivališča do sedeža onega c. in kr. dopolnitvenega poveljstva (oziroma c. kr. domobrantskega dopolnitvenega poveljstva), h kateremu morajo glasom vpisa v legitimacijski list odriniti. Da se zamore te voznje kontrolirati in da se tudi prepreči morebitno zlorabo te pravice do proste voznje, je te legitimacijske liste pred nastopom vsake teh voženj, do katerih opravičujejo, opremiti s pečatom pri osebni blagajni one železniške postaje, na kateri se voznja nastopi.

Da ne bo preveč gnječje pri teh blagajnah, se priporoča, da se vse črni vojski podvržene osebe na kolodvorih snidejo kolikor mogoče zgodaj pred odhodom vlakov.

Poslovni načrt,

sestavljeno od c. kr. vojaškega poveljstva v Gradcu sporazumno s c. kr. deželno vlado v Ljubljani za zbiralne komisije za Kranjsko v izvršitev izbiranja v letih 1892, 1893 in 1894 rojenih črni vojski podvrženih oseb.

Zbiralna komisija št. 1. (Ljubljana, II. mestna ljudska šola, Cojzova cesta). Iz političnega okraja Radovljica: Sodna okraja: Kranjska gora: 1. oktobra; Radovljica: 2., 3. oktobra. Iz političnega okraja Kočevje: Sodni okraji: Velike Lašče: 4. oktobra; Ribnica: 5., 6. oktobra; Kočevje: 6., 7. oktobra. Iz političnega okraja Krško: Sodni okraji: Mokronog: 8. oktobra; Kostanjevica: 9. oktobra; Krško: 10., 11. oktobra; Rateče: 11. oktobra.

Zbiralna komisija št. 2. (Ljubljana, I. mestna deška ljudska šola, Komenskega ulica). Iz političnega okraja Rudolfovo: Sodni okraji: Trebnje: 1. oktobra; Žužemperk: 2. oktobra; Rudolfovo: 3., 4. oktobra. Iz političnega okraja Litija: Sodna okraja: Litija: 5., 6. oktobra; Višnja gora: 6., 7. oktobra. Iz političnega okraja Ljubljanska okolica: 8., 9., 10. oktobra; Vrhnika: 11. oktobra.

Zbiralna komisija št. 3. (Ljubljana, mestni dom). Iz političnega okraja Kranj: Sodni okraji: Tržič: 1. oktobra; Škofja Loka: 2., 3. oktobra; Kranj: 4., 5. oktobra. Iz političnega okraja Kamnik: Sodna okraja: Kamnik: 6., 7. oktobra; Brdo: 7., 8. oktobra. Za politični okraj mesto Ljubljana: 9., 10. oktobra. Iz političnega okraja Črnomelj: Sodna okraja: Črnomelj: 11. oktobra; Metlika: 12. oktobra.

Zbiralna komisija št. 4. (C. kr. domobrantsko dopolnitveno poveljstvo Trst na Opčini). Iz političnega okraja Logatec: Sodni okraji: Logatec: 1. oktobra; Cerknica: 2. oktobra; Postojna: 6. oktobra; Ilirska bistrica: 7. oktobra; Vipava: 8. oktobra.

Opomba: Začetek izbiranja pri vseh štirih komisijah vsak dan ob 8. zjutraj. — Onim črnovojnikom, ki dospe v zbiralni okraj dan ali zadnjo noč pred izbiranjem, preskrbi prenočišče občina zbiralnega kraja (Ljubljana, oziroma Opčina).

Pozor, članice Marijinih družb!

Tiska se v naši tiskarni Bleiweisov družbeni molitvenik: „Hči Brezmadežne“. Imel bo okrog 500 strani. Oblika bo ista kakor pri „Tolažba dušam v vica“. V prvem delu se ponatiskava stanovski pouk, katerega so v prvi izdaji Slovenke z velikim navdušenjem sprejele. V drugem novem delu je bogat marijanski molitvenik, ki nudi poleg drugih posebno veliko obhajilnih molitev in vse za družbe potrebne molitve. Pesmi je čez 30. Veljal bo molitvenik rdečecobrezan 3 K. Naroča se lahko takoj pri „Tiskovnem društvu“ v Kranju.

Par vrstic iz bojev v Galiciji.

Neki ranjenec 17. pešpolka nam poroča:

Tri dni smo korakali težko obloženi po prašnih galiških cestah, na katerih je bilo za ped visoko prahu. Kadilo se je tako, da drug drugega nismo videli. Po obrazu nam je lil pot. Na obraz se je prijemal prah, da je koža postala kakor skorja. Bilo je ravno v petek zvečer, ko smo korakali skoz židovsko vas. Vse hiše so bile razsvetljene z mnogoštevilnimi svečami in lučkami. Ljudje so bili vsi praznično oblečeni in so sedeli vsak pred svojo hišo. Mi smo bili radovedni, kaj to pomeni. Popraševali smo se, a nobeden ni vedel, kaj to pomeni. Stopim k nekemu židu in ga vprašam po nemško, kaj to pomeni. Pove mi, da bo drugi dan židovski praznik. Potem sem fantom povedal, kako Judje praznujejo že dan pred praznikom. Drugi dan sem v neki drugi vasi nekaj nakupil za kompanijo. V trgovini pa sem žida moral prisiliti, da mi je dal, ker ni hotel prodajati zaradi praznika. Računa mi pa nikakor ni hotel podpisati, ker bi bil s tem praznik onečastil. Korakamo dalje in dospemo v neko vas, ki je štela kakih 40 števil. Bašte so narejene iz ilovice in s slamo pokrite. Človeka ni bilo nikjer nobenega videti, le kaka

lačna krava ali kak prašič je letal okoli. Skozi vas je tekla umazana voda, v kateri je bilo nekaj rac in gosij, ki so neprestano gagale. Korakamo dalje med nizkimi bregovi, kjer so se razprostirale velikanske njive krompirja. Tu so ležali tudi veliki kupi požetega ovsa, ki je bil pripravljen, da bi ga omlatili z mlatilnimi stroji. Ljudje so vse tu popustili in zbežali v bolj varnostne kraje. Zelo utrujeni in žejni korakamo tiho dalje. Tudi besede ni izpregovoril nobeden, glavo je imel vsak doli obrnjeno. Kmalu dobimo povelje za mal počitek, pa le zato, da je artilerija mogla naprej. — Vležemo se ob kraju ceste v prašno travo. Tačas pa zaslišimo severno od nas gromenje topov in ropotanje strojnih pušk. Na mah smo pozabili na težo tornister, na utrujenost in žejo. Vse se je oživel. Začeli smo govoriti in peti. Nato smo z nepopisnim veseljem korakali dalje proti sovražniku. Grmenje topov in ropotanje strojnih pušk je bilo slišati kakor bi bila godba igrala. Šli smo naprej še celi popoldan in celo noč. Zjutraj, ko je napočil dan, smo dobili povelje, da naj se sprimemo s sovražnikom, ki je bil naznanjen pred nami. Komaj smo napravili bojne vrste ali Schwarm-Linie, so nas že pozdravili Rusi z granatami in šrapneli. Mi se nismo dosti zmenili zanje, še bolj korajžno smo hiteli dalje. Kmalu dobimo hud ogenj iz strojnih pušk in od pešcev, ki so bili zakopani do glave v tla. Mi nismo imeli nobenega cilja in smo morali dalje. Ko pridemo na 300 korakov, smo pričeli streljati. Nekaj časa smo streljali, potem smo se pripravili za naskok. Z nepopisljivo hrabrostjo smo ga izvršili. Kranjski fantje so se borili z bajoneti kakor levi. Rusi se bajoneta tako bojijo, da nismo imeli dosti opraviti. Ko smo jih naskočili, so puške proč pometali in s povzdignjenimi rokami prosili milosti. Mi smo jim prizanesli in jih vzeli s sabo. Naposled smo se pa morali mi umakniti, ker so Rusi pomoč dobili, mi pa ne. Naš batajlon se je upiral trem ruskim polkom. Izgub so Rusi imeli štirikrat toliko, kakor mi. Ruski pešci streljajo vsi previsoko, nasprotno so pa naši izvrstni strelci. Če je kak Rus glavo pomolil iz zemlje, smo ga izbili. Tako smo se bojevali noč in dan. (Dalje prih.)

Darila povodom vojne za podružnico deželnega pomožnega društva „Rdeči križ“ v Kranju.

Nabiralna pola županstva sv. Katarine: Klobčaver I. 50 v, Klemenc Janez 20 v, Klemenc A. 20 v, Klemenc Val. 20 v, Klemenc Franč. 30 v, Klemenc Flor. 50 v, Lužar Neža I. K, Meglič Fr. 40 v, Meglič Janez I. K, Meglič Jožef I. K, Meglič Andrej I. K, Meglič Ivana 40 v, Meglič Ign. I. K, Meglič Antonija 60 v, Meglič Jožefa I. K, Molnie 10 K, Ogrizek Jakob 2 K, Primožič Andrej I. K, Primožič Blaž I. K, Pekovec Marija I. K 10 v, Rozman M. 2 K, Rozman Jurij 2 K, Soklič Gregor I. K, Slapar Fr. I. K, Slapar M. 40 v, Slapar Aleš I. K, Slapar Miha I. K, Slapar Ant. 20 v, Sorl A. I. K, Sos Marija I. K, Tišler Marija 2 K, Tišler Ant. 20 v, Tišler Marija 20 v, Tišler Vincencij I. K, Tišler Franc 20 v, Tišler Pavel 60 v, Zelnik Antonija 20 K, Zupan Franc 2 K, Železnikar Jern. 2 K, Železnikar Jern. 1 K. — Skupaj 44 K 40 li.

Nabiralna pola nadučitelja Jožefa Križnar v Šenčurju: Bitenc Janez I. K, Blagne Ivan 2 K, Blažun Marija 40 v, Blažun Marijana 2 K, Bobnar Angela I. K, Bobnar Jak. I. K, Bostič Ana I. K, Brezar Fr. 2 K, Brgant Janez I. K, Brgant Marijana I. K 50 v, Brolih Luka I. K, Brolih Mica I. K, Bukovnik Ivana 5 K, Bulovec M. 1 K 60 v, Cankar M. 1 K, Čebašek Janez I. K, Čebašek Mana 2 K, Deu Elsa 2 K, Erzar Josef 60 v, Finžgar Anton 2 K, Gašperlin Ciril 50 v, Gašperlin Ivan 4 K, Gašperlin Matija 2 K, Golob Ana I. K, Orčar Mica I. K, Orčar Mina I. K, Orlic Val. I. K, Hočnik Antonija I. K, Jurjevcec Janez I. K, Kadivec Iv. I. K, Kazun Miha I. K, Kazun Franc 3 K, Kovač Janez I. K, Kovač Matevž 40 v, Kozelj Peter 2 K, Kreč Anton I. K, Kreč A. 3 K, Križnar Josip 2 K, Kropar Janez I. K, Kustar Franc 50 v, Leben Marija 3 K, Likozar Marija I. K 20 v, Likozar Marija 60 v, Likozar Marijana I. K, Logar Fr. 50 v, Logar Josip I. K, Mlakar Angela I. K, Mohar Janez I. K, Mohar Jožef I. K, Molj M. I. K, Mubi Marjana I. K, Novak Jakob I. K, Ogrizek 2 K, Okorn Fr. 3 K, Okoren Fr. 3 K, Okoren I. 8 K, Pajer M. I. K, Pereč B. 50 v, Poher J. I. K, Prestor J. 2 K, Prestor Jos. 50 v, Pušavec Mana I. K, Pušavec M. I. K, Rablč Fr. 60 v, Ropotar Urša 40 v, Ropotar Angela I. K, Ropret A. 3 K, Ropret J. I. K 20 v, Ropret Miha I. K, Sajovic Jak. I. K, Sajovic J. I. K, Šitar A. 2 K, Šitar Janez 40 v, Šlibern Janez 2 K, Srebrnjak Marija 40 v, Štefe Fr. 40 v, Sušnik Jernej 40 v, Sušnik Mana I. K, Umrlik Ana I. K, Vidic Aleš 40 v, Vidic M. I. K, Vidmar A. I. K, Vidmar Franc I. K, Vidmar Janez I. K, Vidmar Marija I. K, Vidmar M. 80 v, Vidmar Matija I. K, Vodopivec Mici 2 K, Zarnik Angela 2 K, Zarnik Marija I. K, Zevnik Marija I. K, Zupin Stefan I. K. — Skupaj 148 K 80 v.

Pazite na otroke!

Požari se pojavljajo!

Vzemite otroke seboj!

Vizitnice, kuverte, pisemske papirje, računske zaključke ter sploh vsa v to stroko spadajoča dela izvršuje najličneje in ceno TISKARNA „TISK. DRUŠTVA“ V KRANJU

ZADNJE VESTI.

Rusija je opozorila svoje podložnike, da naj zapuste Turčijo.

Iz Antwerpna so prišle belgijske čete, 70.000 mož, nad Nemce, a so bile odbite.

«Australia», velika angleška križarica, se je potopila.

Odlikovanja. Polkovnik 17. pešpolka, baron Stillfried, je dobil od cesarja viteški križ Leopoldovega reda z vojno dekoracijo. Odlikoval se je v bitki pri Goli Gori.

Ranjenci. Včeraj zvečer je prišlo v Ljubljano več vlakov z ranjenci. Vseh ranjencev je prišlo 1741, med njimi je mnogo težko ranjenih.

Molitve za mir. V Zedinjenih državah je povsod za dan 4. oktobra od predsednika Wilsona napovedano, opravljati javne molitve za mir.

Gimnazija v Kranju ima letos 280 dijakov in 25 privatistinj.

Šolske tiskovine ima v zalogi tiskarna „Tiskov. društva“ v Kranju

Prešičerejcem naznanjam, da imam

MRJASCA

NEMŠKE PASME

od c. kr. kmetijske družbe kranjske na razpolago za spuščanje.

Franc Okorn po domače Višnar v Šenčurju.

Teodor Korn

pokrivalec streh, klepar ter vpeljevalec vodovodov

Ljubljana, Poljanska cesta 8

priporoča se p. n. občinstvu za izvrševanje vsakovrstnih kleparskih del in pokrivanje streh z angleškim, francoskim in tuzemskim škrljem, z azbest-cementnim škrljem «Eternit», dalje z izbočeno in ploščnato opeko, lesnocementno in strešno lepenko. Vsa stavbinska in galanterijska kleparska dela v priznani solidni izvršitvi. Popravila točno in ceno. Proračuni brezplačno in poštne prosto.

Podružnica v Trstu, Via Miramare št 71, ki jo vodi poslovodja g. Franjo Jenko.

PISARNA

za urejevanje splošnih gospodarskih zadev
J. Rozman, Kranj.

I. Denarni promet: Izposlovanje posojil v vseh oblikah. — Prevzem kapitalij in njih pupilarnovarno nalaganje. — Ranžiranje insolvent. — Eskont menic. — Nakup in prodaja državnih vrednostnih papirjev. — Izdaja uradnih borznih kurzov.

II. Informacijske zadeve: Izdaja trgovskih in obrtnih informacij ter naslovov dobaviteljev in odjemalcev za vse blagovne stroke.

III. Izterjevanje terjatev: Izterjevanje trgovskih in obrtnih terjatev. — Inkaso menic.

IV. Promet z nepremičninami: Posredovanje pri nakupu, prodaji in zamenjavi nepremičnin, industrijskih, trgovskih in obrtnih podjetij.

V. Tehnično-komerc. zadeve: Nakup in prodaja industrijskih, obrtnih in poljedelskih strojev vseh sistemov. — Oprema celih delavnic. — Instalacije. — Načrti in proračuni.

VI. Strokovni nasveti v vseh navedenih zadevah. — Strogo stvarno poslovanje. — Prospekti na razpolago. 129 52-45

Razširjajte „Gorenjca“!

Vina! Pristna naravna. Vina!

R. Marenčič, Kranj

Na debelo liter 36 v, 44 v, 48 v, 60 v.

Vina! Vzorci na željo zastoj in poštne prosto. Vina!

24 72

Ivan Levičnik

urap in trgovec v Kranju, v g. dr. Štempiharjevi hiši.

Največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine

Najnižje cene brez konkurence. :: Solidna postrežba.

5 52-40

Očala in ščipalnike vsake vrste po zelo nizkih cenah.

Popravila izvršuje točno in solidno.

Samo K 6.50

boljše K 8.50 in 10.50

stane v

Prvi gorenjski razpošiljalni

Ivan Savnik, Kranj

za eno fino zimsko žensko obleko, v poljubni barvi.

...

Čevlji

moderni in trpežni finejši kot povsod drugod.

...

Zimsko triko perilo

od najcenejše do najfinejše vrste po zelo ugodni ceni.

6 52-40

Pelerine moške,

doma izdelane, samo še nekaj časa

K 7.50, 8.50, 9.50.